

Valstybinio audito ataskaita

JURBARKO RAJONO BENDROJO
UGDYMO ĮSTAIGŲ VAIKŲ SAUGAUS IR
KOKYBIŠKO MAITINIMO 2013–2023
METŲ PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

2016 m. gegužės 12 d. Nr. VA-P-30-3-6

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

<u>SANTRAUKA</u>	<u>3</u>
IŠVADOS	3
REKOMENDACIJOS	4
<u>IŽANGA</u>	<u>5</u>
<u>AUDITO REZULTATAI</u>	<u>7</u>
<u>1. Ar parengta programa ir priemonės jai įgyvendinti yra tinkamos</u>	<u>7</u>
1.1. Programa siekta pagerinti maitinimo organizavimą, tačiau kai kurios svarbios jos dalys nebuvo tinkamai parengtos	7
1.2. Faktiškai dešimčiai metų nupirktos tik maitinimo paslaugos	8
<u>2. Ar bus pasiekti programos rezultatai</u>	<u>10</u>
2.1. Tikėtina, kad nepavyks sutaupyti savivaldybės biudžeto lėšų	10
2.2. Nėra tinkamos stebėsenos, kad būtų galima pamatuoti programos naudą	12
<u>PRIEDAI</u>	<u>13</u>

SANTRAUKA

Vaikų maitinimo problemų bendrojo ugdymo įstaigose yra – tai nurodėme ir praeitų auditų savivaldybėse metu. Be to, spaudoje vis dar pasirodo straipsnių, kad verslininkai, norėdami teikti maitinimo paslaugas, randa būdų pasipelnyti vaikų maitinimo sąskaita. Atlikdami tolimesnę vaikų maitinimo srities stebėseną, atkreipėme dėmesį, kad Jurbarko rajono savivaldybėje nuo 2013 m. vykdoma bendrojo ugdymo įstaigų vaikų saugaus ir kokybiško maitinimo 2013–2023 metų programa. Įdomu tai, kad joje numatyta ne tik organizuoti maitinimo paslaugą dešimčiai metų parenkant maitinimo paslaugos teikėją, bet ir šiuo laikotarpiu pritraukti paslaugos teikėjo 925 875 Eur investicijų trūkstamos virtuvių įrangos įsigijimui ir 502 490 Eur – maisto ruošimui ir maitinimui reikalingų patalpų remontui atlikti.

Kadangi ši tema svarbi visoms savivaldybėms, siekiančioms tinkamai vykdyti vaikų maitinimo organizavimo funkciją, audito metu savivaldybėje vertinome ne tik tai, kaip parengta, kokiomis priemonėmis įgyvendinama vaikų maitinimo programa, kokie rezultatai bus pasiekti. Vertinome ir tai, ar vykdant programą savivaldybės pasirinktas investicijų kartu su maitinimo paslauga įsigijimo būdas gali būti pateikiamas kitoms savivaldybėms kaip geroji praktika.

Taigi atlikome veiklos auditą, kurio tikslas – įvertinti programos tinkamumą ir pasirinktas priemones jai įgyvendinti.

IŠVADOS

Savivaldybės parengta dešimties metų trukmės programa turi trūkumų, tolimesnis jos įgyvendinimas nėra tikslingas dėl šių priežasčių:

- Svarbios tikslams pasiekti programos dalys buvo parengtos netinkamai, dėl to savivaldybei sudėtinga įvertinti, ar buvo pasiekti tikslai, kokiomis sąnaudomis, ar sutaupyta biudžeto lėšų:
  - Sudarant programą neatlikta programos sąnaudų ir naudos analizė, o investicijos valgyklų patalpų remontui atlikti ir virtuvių įrangai įsigyti nepagrįstos skaičiavimais (1.1 poskyris).
  - Programos tikslams pasiekti uždaviniai nesuformuluoti, priemonės ir vertinimo kriterijai nenurodyti (1.1 poskyris).
  - Numatomi programos rezultatai, kad viešojo konkurso būdu bus nustatytas maitinimo paslaugos teikėjas, kuriam teikiant paslaugą vaikai bus maitinami saugiai ir kokybiškai, suformuluoti kaip programos tikslai. Todėl negalima palyginti programos tikslų ir pasiektų rezultatų (1.1 poskyris).
- Savivaldybė dešimčiai metų nusipirko tik maitinimo paslaugas, nors programa siekė ne tik parinkti maitinimo paslaugos teikėją, bet ir pritraukti jo investicijas į paslaugai teikti reikalingą turtą. Paslaugos teikėjo įsigyta įranga ir patalpų remonto darbai, reikalingi paslaugai teikti, savaime nereiškia investicijų į savivaldybės turtą. Privačias investicijas pritraukti savivaldybė turėjo pagal investavimo sąlygas reglamentuojančius teisės aktus (1.2 poskyris).
- Tikėtina, kad įgyvendinus programą planuotas rezultatas – sutaupyti savivaldybės biudžeto lėšų – nebus pasiektas, nes dvejus metus vykdant programą biudžeto išlaidos maitinimui nesumažėjo. Be to, savivaldybė neturi duomenų, reikalingų tinkamai programos stebėsenai, todėl negalės pamatuoti, ar ją vykdydama gavo naudą (2.2 poskyris).

REKOMENDACIJOS

Savivaldybė turėtų įvertinti maitinimo programos vykdymo tikslingumą dešimčiai metų, nes užsibrėžtas tikslas – pritraukti privataus subjekto investicijų pagal ilgalaikę sutartį – turėjo būti įgyvendintas pagal investavimo sąlygas reglamentuojančius teisės aktus.

Rekomendacijos įgyvendinimo priemonės ir terminai pateikti šios ataskaitos 2 priede „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“.

Siekiant, kad kitos savivaldybės, norėdamos pritraukti privataus subjekto investicijų, tokius tikslus įgyvendintų pagal investavimo sąlygas reglamentuojančius teisės aktus, ataskaitą pateiksime Lietuvos savivaldybių asociacijai, kuri sprendžia savivaldybių bendrąsias problemas ir koordinuoja jų veiklą.

IŽANGA

Savivaldybės įgyvendina vieną iš savarankiškųjų savivaldybės funkcijų, nustatytų Vietos savivaldos įstatyme¹ – maitinimo paslaugų organizavimas teisės aktų nustatyta tvarka švietimo įstaigose, įgyvendinančiose mokymą pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo lavinimo programas.

Jurbarko rajono savivaldybės nuo 2013 m. vykdomos bendrojo ugdymo įstaigų vaikų saugaus ir kokybiško maitinimo 2013–2023 metų programos sudarymo pagrindas – administracijos direktoriaus įsakymas², kuriuo 2012 m. sudaryta komisija buvo įpareigota apžiūrėti bendrojo lavinimo mokyklų valgyklų, maisto ruošimo ir kitas patalpas, įvertinti jų būklę, nustatyti patalpų remonto ir įrangos poreikį perkant mokinių maitinimo paslaugą ir apskaičiuoti maitinimo paslaugos teikimui būtinų investicijų numatomą vertę.

Administracijos direktoriaus įsakymu³ sudarytos darbo grupės parengta programa buvo patvirtinta 2013 m. savivaldybės tarybos sprendimu⁴.

Programa finansuojama savivaldybės biudžeto ir valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos savivaldybių biudžetams lėšomis. Įgyvendinant programą, 2014–2015 m. laikotarpiu buvo panaudota 296,1 tūkst. Eur savivaldybės biudžeto ir 604,2 tūkst. Eur valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos lėšų, o 2013–2023 m. laikotarpiu maitinimo paslaugos teikėjas 925 875 Eur turės investuoti virtuvių įrangos pirkimui ir 502 490 Eur – patalpų remontui atlikti. Programa įgyvendinama 16-oje bendrojo ugdymo įstaigų.

Programos pagrindinis tikslas – įgyvendinti vieną iš savarankiškųjų savivaldybės funkcijų, nustatytų Vietos savivaldos įstatyme – maitinimo paslaugų organizavimas ugdymo įstaigose, įgyvendinančiose mokymą pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo lavinimo programas. Be šio tikslo, programoje nurodyti ir kiti: organizuoti saugią ir kokybišką ugdymo įstaigų vaikų maitinimo paslaugą, tenkinančią vartotojų poreikius ir atitinkančią saugos, higienos ir kitus privalomuosius teisės aktų nustatytus reikalavimus, taip pat užtikrinti racionalų savivaldybės biudžeto lėšų panaudojimą.

Programai įgyvendinti, 2014 m. atlikus viešąjį maitinimo paslaugų pirkimą, buvo nustatytas maitinimo paslaugos teikėjas, su kuriuo sudaryta paslaugų viešojo pirkimo–pardavimo sutartis⁵.

Kadangi tokią programą vykdo vienintelė savivaldybė, todėl ypač daug dėmesio skyrėme tam, ar savivaldybė, pirkdama maitinimo paslaugas, kartu pirko ir investicijas į savivaldybės turtą; ar savivaldybė žino, kiek lėšų jau yra investavęs paslaugos teikėjas ir kiek jam savivaldybė kasmet sumoka už investicijas; ar savivaldybė turi informacijos apie tai, kokius darbus yra atlikęs ir kokią įrangą yra nupirkęs paslaugos teikėjas; ar kitos savivaldybės gali pasinaudoti šios savivaldybės

---

¹ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533, 6 str. 10 p.

² Jurbarko rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2012-09-18 įsakymas Nr. 01-1008 „Dėl komisijos sudarymo“.

³ Jurbarko rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2013-03-08 įsakymas Nr. 01-246 „Dėl darbo grupės sudarymo“.

⁴ Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2013-03-28 sprendimas Nr. T2-68 „Dėl Jurbarko rajono bendrojo ugdymo įstaigų vaikų saugaus ir kokybiško maitinimo 2013–2023 metų programos tvirtinimo“.

⁵ 2014-04-18 Nr. G1-64/460 su VŠĮ „Kretingos maistas“.

pavyzdžiu, nes žiniasklaidoje Jurbarko rajono savivaldybės sudaryta viešojo pirkimo sutartis pateikta kaip labai gera maitinimo paslaugų pirkimo ir investicijų pritraukimo praktika.

Audito metu vertinome programos parengimo tinkamumą ir pasirinktas priemones jai įgyvendinti. Nevertinome jos įgyvendinimui vykdyto viešojo paslaugų pirkimo ir paslaugų sutarties sudarymo teisėtumo, nes šį vertinimą 2015 m. atliko Viešųjų pirkimų tarnyba⁶. Vertinimo išvadoje tarnyba pateikė nuomonę, kad savivaldybės administracija turėtų nutraukti pirkimo sutartį, sudarytą su VšĮ „Kretingos maistas“.

Audito metu siekdami įvertinti, kaip parengta ir kokiomis priemonėmis įgyvendinama programa, ar bus pasiekti laukiami rezultatai, nagrinėjome šiuos klausimus:

- ar programa parengta pagal savivaldybės poreikius ir orientuota į prioritetinius tikslus;
- ar programos tikslai aiškūs, pagrįsti atliktais skaičiavimais, išmatuojami ir rodo, kokio rezultato siekė savivaldybė;
- ar tikslams pasiekti nustatyti uždaviniai ir priemonės tinkami;
- ar perkant maitinimo paslaugą kartu buvo perkamos ir investicijos į savivaldybės turtą;
- ar bus pasiekti programos rezultatai ir vykdoma programos įgyvendinimo stebėseną.

Auditą atlikome savivaldybės administracijoje, kuri parengė programą, parinko paslaugos teikėją, sudarė ir kontroliuoja viešojo pirkimo sutartį. Trijose ugdymo įstaigose – Jurbarko rajono Eržvilko gimnazijoje, Skirsnemunės Jurgio Baltrušaičio pagrindinėje mokykloje ir Jurbarko rajono Veliunos Antano ir Jono Juškų gimnazijoje – atlikome patikras vietoje.

Audito išvadas suformulavome išanalizavę savivaldybės biudžeto veiklos programas ir strateginius veiklos planus, savivaldybės tarybos sprendimus, administracijos direktoriaus įsakymus ir sudarytų komisijų protokolus, įvertinę pirkimo dokumentus, programą, paslaugų sutarties sąlygas, mokinių nemokamam maitinimui panaudotų lėšų ataskaitas, atliktų darbų ir įsigytos virtuvių įrangos ir inventoriaus priėmimo–perdavimo aktus, sąskaitas–faktūras. Analizavome kitų savivaldybių ir valstybės biudžetinių įstaigų praktiką maitinimo organizavimo klausimais.

Audituojamasis laikotarpis – 2013–2015 m., pokyčių analizei naudojome ankstesnių laikotarpių ir 2016 m. duomenis.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus⁷ ir Tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus⁸.

Audito procedūros ir metodai aprašyti 1 priede.

⁶ Viešųjų pirkimų tarnybos 2015-03-13 vertinimo išvada Nr. 4S-793.

⁷ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 (2012-06-28 Nr. V-171 redakcija).

⁸ 3000-asis TAAIS „Veiklos audito įgyvendinimo gairės“ ir 3100-asis TAAIS „Veiklos audito gairės: pagrindiniai principai“ (<http://www.vkontrolė.lt/page.aspx?id=350>).

AUDITO REZULTATAI

Atlikdami auditą laikėmės nuostatos, kad šios programos tikslai turi aiškiai nusakyti siektiną programos rezultatą, būti pagrįsti atliktais skaičiavimais. Programos tikslams pasiekti turi būti suformuluoti uždaviniai ir parinktos priemonės ir vertinimo kriterijai, kurie užtikrintų, kad bus pasiektas laukiamas rezultatas.

Audito metu siekėme įsitikinti, ar programa yra parengta ir įgyvendinama tinkamai, ar jos vykdymas užtikrins laukiamą rezultatą, ar vykdoma jos įgyvendinimo stebėseną ir kontrolę.

1. AR PARENGTA PROGRAMA IR PRIEMONĖS JAI ĮGYVENDINTI YRA TINKAMOS

1.1. Programa siekta pagerinti maitinimo organizavimą, tačiau kai kurios svarbios jos dalys nebuvo tinkamai parengtos

Savivaldybė, atlikusi esamos ugdymo įstaigų būklės analizę, padarė išvadą, kad ugdymo įstaigose maisto ruošimo patalpų būklė bloga, yra reikalingos investicijos, kurioms finansinių galimybių nėra. Tai pagrindiniai motyvai, kuriais remdamasi savivaldybė parengė programą ir joje numatė viešojo pirkimo būdu įsigyti ne tik maitinimo paslaugą, bet ir pritraukti šių paslaugų teikėjo investicijas patalpų remontui atlikti bei virtuvių įrangai įsigyti.

Norint, kad įgyvendinus programą būtų pasiekti numatyti tikslai, būtina, kad ji būtų orientuota į prioritetinius tikslus, apsvarstytos priemonės ir turimi išteklių jai įgyvendinti.

Svarbūs dalykai, kurie rengiant programą turėjo būti įvertinti, liko nenurodyti:

- **Programai neskirtas prioritetas dėmesys – ji neįtraukta į strateginio planavimo dokumentus.** Kitos savivaldybės vykdomos programos yra įtrauktos į veiklos planus, tačiau šios programos savivaldybė neįtraukė nei į 2013–2015 m., nei į 2014–2016 m. savivaldybės biudžeto veiklos programas, nei į 2015–2017 m. strateginį veiklos planą, nors įtraukti buvo numatyta savivaldybės strateginio planavimo dokumentuose⁹.
- **Programoje nenurodyti tikslų pasiekimo rodikliai.** Numatytas ne tik pagrindinis programos tikslas – organizuoti maitinimo paslaugą, bet ir kiti: pagerinti vaikų maitinimo kokybę ir saugą, tačiau jie, kaip ir pagrindinis, nėra išmatuoti rodikliais. Be to, savivaldybė nenurodė planuojamų biudžeto lėšų jai įgyvendinti ir nepateikė skaičiavimų reikalingoms investicijoms: 502 490 Eur patalpų remontui atlikti ir 925 875 Eur virtuvių įrangai ir mokinių maitinimo inventoriui įsigyti¹⁰. Todėl neaišku, kaip savivaldybė pamatuos, ar pagerėjo vaikų

⁹ Savivaldybės tarybos 2005-10-20 sprendimu Nr. T2-243 patvirtintos Savivaldybės biudžetui teikiamų programų finansavimui gauti paraiškų rengimo taisyklės (2006-10-26 Nr. T2-281 ir 2007-09-27 Nr. T2-302 redakcija), 2014-12-18 sprendimu Nr. T2-387 patvirtintos Savivaldybės biudžeto veiklos programų rengimo taisyklės, 2015-02-19 sprendimu Nr. T2-28 patvirtintas Strateginio planavimo savivaldybėje organizavimo tvarkos aprašas.

¹⁰ Jurbarko rajono savivaldybės mokyklų valgyklų 2012-10-09 apžiūros akto priedas Nr. 1.

maitinimo kokybė ir sauga, kaip užtikrins programoje numatytą racionalų savivaldybės biudžeto lėšų panaudojimą.

- **Uždaviniai, kuriuos turi atlikti savivaldybė, siekdama programos tikslų, nesuformuluoti, priemonės jiems įgyvendinti nenurodytos.** Todėl neišku, kokiais būdais bus pasiektas vienas iš laukiamų rezultatų – sutaupyti savivaldybės biudžeto lėšų.
- **Programoje nenurodyti ir vertinimo kriterijai.** Savivaldybė tikėjosi, kad, įgyvendinus programą, vaikai bus maitinami saugiai ir kokybiškai, bus sutaupyta biudžeto lėšų, o pasirinktas maitinimo paslaugos teikėjas savo iniciatyva ir lėšomis ne tik atliks reikalingą patalpų remontą, bet ir pirks trūkstamos virtuvių įrangos. Šiems rezultatams įvertinti neparengė jokių rodiklių, todėl negalės nustatyti nei kiekybinių, nei kokybinių pasiekimų¹¹.
- **Numatomi programos rezultatai,** kad viešojo konkurso būdu bus nustatytas maitinimo paslaugos teikėjas, kuriam teikiant paslaugą vaikai bus maitinami saugiai ir kokybiškai, **suformuluoti kaip programos tikslai.** Todėl programos tikslų su pasiektais rezultatais negalima palyginti.

Atsižvelgiant į tai, tiek šiuo metu, tiek toliau įgyvendinant programą, savivaldybei bus sudėtinga atlikti jos sąnaudų ir naudos analizę, įsitikinti, ar sutaupyta biudžeto lėšų.

1.2. Faktiškai dešimčiai metų nupirkta tik maitinimo paslaugos

Savivaldybė, įgyvendindama programą atlikusi maitinimo paslaugos viešąjį pirkimą, tikėjosi, kad pirkdama maitinimo paslaugą kartu perka ir paslaugos teikėjo investicijas į toms paslaugoms teikti reikalingą turtą – maisto ruošimo ir maitinimo patalpų remontui ir trūkstamai virtuvių įrangai įsigyti.

Faktiškai **savivaldybė nupirko tik maitinimo paslaugą**, nes:

- pirkimo metu paslaugos teikėjai, atsižvelgdami į savivaldybės parengtus pirkimo dokumentus, siūlė tik maitinimo paslaugos kainą ir dėl jos konkuravo;
- pirkimo sutartį¹² sudarė tik dėl maitinimo paslaugos teikimo;
- teikėjo patirtos išlaidos už virtuvės įrangos įsigijimą ir patalpų remontą yra įskaičiuojamos į patiekalų gamybos išlaidas;
- paslaugos teikėjo įsipareigojimas pagal sudarytos sutarties sąlygas savo lėšomis įsigyti reikalingą virtuvių įrangą ir atlikti patalpų remontą nėra investicija į savivaldybės turtą:
  - teikėjas neįsipareigojo perduoti savivaldybei savo lėšomis nupirkto virtuvių įrangos;
  - atlikęs patalpų, kad jos atitiktų higienos reikalavimus, remonto darbus, pats paslaugų teikėjas 10 metų naudosis patalpomis ir gaus ekonominę naudą;

Pažymėtina, kad, nors savivaldybė mano, kad maitinimo paslaugos teikėjo lėšomis įsigyta virtuvių įranga pasibaigus sutarčiai atiteks jos nuosavybėn, tačiau šiuo klausimu savivaldybės ir paslaugos teikėjo nuomonės išsiskyrė, nes pirkimo dokumentuose ir sutartyje nėra aiškių nuostatų, kad turtas bus perduotas savivaldybės nuosavybėn.

¹¹ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2010-10-25 įsakymu Nr. 1K-330 patvirtinta Strateginio planavimo dokumentuose naudojamų vertinimo kriterijų sudarymo ir taikymo metodika.

¹² Paslaugų viešojo pirkimo–pardavimo sutartis, 2014-04-18 Nr. G1-64/460.

VšĮ „Kretingos maistas“ ir savivaldybės administracijos nuomonės

VšĮ „Kretingos maistas“ rašte¹³ nurodė, kad, pasibaigus sutarties terminui, savivaldybės švietimo įstaigų vadovams bus grąžintas tik tas turtas (virtuvių, valgyklų ir pagalbinės patalpos bei kitas perduotas turtas), kuris buvo perduotas paslaugos teikėjui.

Savivaldybės administracija raštuose¹⁴ nurodė, kad, pasibaigus sutarčiai, visa paslaugos teikėjo lėšomis įsigyta įranga, indai ir inventoriūs, kaip ir maitinimo patalpų pagerinimai, atiteks savivaldybės nuosavybėn.

- Savivaldybės sudaryta maitinimo paslaugų sutartis ir jose nustatytos sąlygos nesiskiria nuo kitų savivaldybių ar valstybės įstaigų sudarytų maitinimo paslaugų sutarčių.

Šios įstaigos, įsigydamos maitinimo paslaugas, pirkimų dokumentuose taip pat nurodė, kad paslaugų teikėjai savo lėšomis turi įsigyti įrangos (ar jos dalį), reikalingos maitinimo paslaugai teikti, ir atlikti patalpų einamąjį remontą.

Savivaldybės ir kitos valstybės biudžetinės įstaigos, kurios į numatomą patiekalų gamybos kainą įtraukia išlaidas už įrangos įsigijimą ir patalpų remontą

Radviliškio r. savivaldybė maitinimo paslaugų pirkimo sąlygose¹⁵ nurodė, kad paslaugos teikėjas per 60 dienų privalo patalpas pasiruošti savo lėšomis ir įsigyti maisto ruošimo inventoriūs ir įrangos.

Vilkaviškio r. savivaldybė maitinimo paslaugų pirkimo sąlygose¹⁶ nurodė, kad Teikėjas valgykloje, virtuvėje, valgymo salėje, pagalbinėse patalpose esančią įrangą, inventorių, ir šias patalpas<...> remontuoja savo lėšomis (einamasis remontas) <...>“.

Lietuvos kariuomenės logistikos valdybos įgulių aptarnavimo tarnyba maitinimo paslaugų pirkimų sąlygose¹⁷ nurodė, kad į paslaugų įkainius turi būti įskaičiuotos visos <...> paslaugų teikimui reikalingų priemonių, įrankių, įrangos, technikos ar transporto priemonių eksploatacinės išlaidos.

Marijampolės pataisos namai nuteistųjų maitinimo paslaugos pirkimo sąlygose¹⁸ nurodė, kad <...> teikėjo patiriamas išlaidas sudaro <...>, maisto pagaminimo, maisto pristatymo suimtiesiems (nuteistiesiems) į kameras<...>, įrankių ir įrangos plovimo–dezinfekavimo išlaidos, <...> patalpų ir įrangos atnaujinimo, remonto ir kitos išlaidos<...>.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal CVP IS duomenis

Pateikti pavyzdžiai rodo, kad kitos įstaigos paslaugų teikėjo patirtų išlaidų (remonto atlikimo ir įrangos įsigijimo paslaugoms teikti) nevertina kaip investicijų pritraukimo ir sudaro trumpalaikes – iki 3 metų trukmės – viešojo pirkimo sutartis. Taigi ir savivaldybei **nebuvo tikslinga sudaryti maitinimo paslaugų sutartį dešimčiai metų.**

Savivaldybės administracijos nuomonė dėl investavimo

Savivaldybė rašte¹⁹ nurodė, kad investicijos – tai yra piniginės lėšos ir/ar materialūs ir finansiniai turtas, kuris investuojamas siekiant iš investavimo objekto gauti pelno (pajamų), socialinį rezultatą (švietimo, kultūros, mokslo, sveikatos ir socialinės apsaugos bei kitose panašiose

¹³ VšĮ „Kretingos maistas“ 2016-02-19 raštas Nr. 9109, adresuotas Jurbarko rajono savivaldybės administracijai.

¹⁴ 2016-01-29 Nr. R4-30-184; 2016-02-24 Nr. R4-30-355.

¹⁵ Supaprastintų skelbiamų derybų Radviliškio rajono mokymo įstaigų mokinių nemokamo maitinimo paslaugų ir ikimokyklinio ugdymo grupių vaikų maitinimo paslaugų pirkimo sąlygos (2015-12-10, pirkimo Nr.170068), 106.1.1 p.

¹⁶ Supaprastinto atviro konkurso Vilkaviškio rajono savivaldybės mokinių (vaikų) nemokamo maitinimo paslaugų pirkimo sąlygos (2015-06-03, pirkimo Nr.164125), Techninės specifikacijos 2 dalies „Maitinimo paslaugos teikimas“ 2.6.1. p., Paslaugų pirkimo sutarties projekto 5.8 p.

¹⁷ Lietuvos kariuomenės logistikos valdybos Įgulių aptarnavimo tarnybos maitinimo paslaugų pirkimai: 2015-11-16 Nr. 261744; 2015-11-16 Nr. 261756; 2015-11-16 Nr. 261761; konkurso sąlygų 5.10 p.

¹⁸ Marijampolės pataisos namų nuteistųjų maitinimo paslaugos pirkimas, 2015-11-24, Techninės specifikacijos 80.4.2 p.

¹⁹ Ten pat

sirtyse) arba užtikrinti valstybės funkcijų įgyvendinimą. Todėl Jurbarko rajono savivaldybės administracija, jos nuomone, teisingai įvardino investicijų poreikį kaip tiekėjo piniginių lėšų ar kito turto investavimą siekiant gauti socialinį rezultatą ir užtikrinti valstybės funkcijų įgyvendinimą (nemokamą maitinimą).

Atkreipiame dėmesį, jog savivaldybė, neturėdama pakankamai lėšų ir norėdama pritraukti privataus investuotojo lėšas pagal ilgalaikę sutartį – įsigyti nuosavybės maitinimo paslaugoms teikti reikalingą ilgalaikį turtą ar padidinti jo vertę, turėtų vadovautis teisės aktais²⁰, reglamentuojančiais investavimo Lietuvos Respublikoje sąlygas.

Procedūros, kurias turi atlikti savivaldybė, norėdama pritraukti privataus subjekto investicijų

Pagal Investicijų įstatymą²¹ vienas iš būdų pritraukti privataus subjekto investicijų, yra viešojo ir privataus sektoriaus partnerystė. Savivaldybė, prieš priimdama sprendimą taikyti valdžios ir privataus subjektų partnerystę veiklai vykdyti, turėtų atlikti šios veiklos analizę; skaičiavimais pagrįsti šios partnerystės taikymo efektyvumą ir galimus trūkumus; įvertinti: riziką, susijusią su veiklos perdavimu; partnerystės ekonominius ir finansinius aspektus, palygindama partnerystės sąnaudas su sąnaudomis veiklą vykdant kitais įmanomais būdais; partnerystės naudą palyginti su nauda, gaunama taikant kitus įmanomus veiklos įgyvendinimo būdus; galimą žalą ar grėsmes ir jų įtaką visuomenės interesams; turto, reikiamo valdžios ir privataus subjektų partnerystės sutartyje nustatytai veiklai vykdyti, teisinį statusą.

Savivaldybė atliko tik maitinimo paslaugos viešąjį pirkimą ir taip sudarė sąlygas paslaugos teikėjui teikti maitinimo paslaugą 10 metų, tačiau tokios sutartys sudaromos ne ilgesniam nei trejų metų laikotarpiui.

„Savivaldybių žinių“²² straipsnyje savivaldybės sudaryta viešojo pirkimo sutartis pateikta kaip labai gera maitinimo paslaugų pirkimo ir investicijų pritraukimo praktika, tačiau kitos savivaldybės neturėtų ja vadovautis, nes privačių investuotojų lėšų turi būti pritraukiama kitomis priemonėmis.

2. AR BUS PASIEKTI PROGRAMOS REZULTATAI

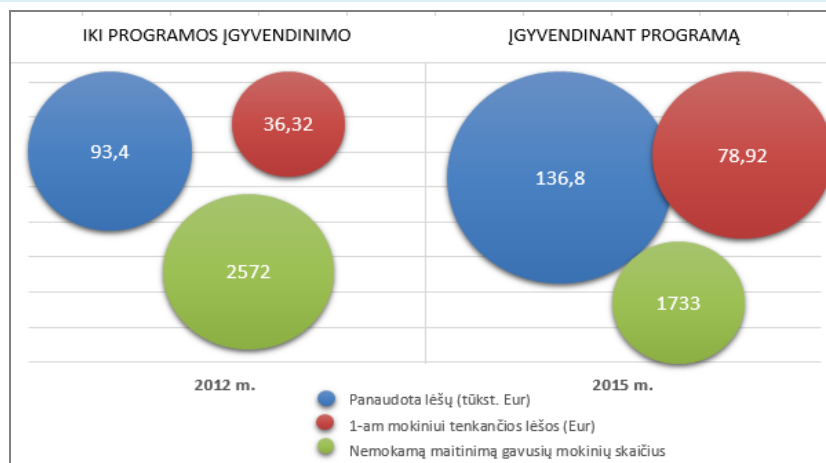
2.1. Tikėtina, kad nepavyks sutaupyti savivaldybės biudžeto lėšų

Programoje nurodyta, kad bus pasiektas vienas rezultatų – sutaupyta savivaldybės biudžeto lėšų. Savivaldybė neturėjo tikslų duomenų apie jai įgyvendinti 2013–2015 m. panaudotas biudžeto lėšas. Kadangi savivaldybė neturėjo šių duomenų, siekdami įsitikinti, ar sumažėjo savivaldybės biudžeto išlaidos vaikų maitinimui organizuoti, apskaičiavome ir palyginome 2012 m., t. y. prieš įgyvendinimą, ir 2015 m., įgyvendinant programą, panaudotas savivaldybės biudžeto lėšas. Atlikome nemokamai maitinamų mokinių skaičiaus kitimo bei vienam mokiniui tenkančių lėšų analizę, ji pateikta 1 pav.

²⁰Lietuvos Respublikos investicijų įstatymas, 1999-07-07 Nr. VIII-1312; Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymas, 1996-09-10 Nr. I-1510.

²¹Lietuvos Respublikos investicijų įstatymas, 1999-07-07 Nr. VIII-1312, 15¹ str.

²² 2015-10-17 „Savivaldybių žinios“ Nr. 27 straipsnis „Mokyklų valgyklų atnaujinimas Jurbarko rajone – pavyzdys kitoms savivaldybėms“.

1 pav. Savivaldybės biudžeto išlaidos vaikų maitinimui organizuoti 2012 m. ir 2015 m.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Jurbarko rajono savivaldybės duomenis

Nustatėme, kad 2012–2015 m. laikotarpiu **nemokamai maitinamų mokinių skaičius mažėjo, tačiau savivaldybės biudžeto lėšų panaudojimas išaugo 1,5 karto, o vienam mokiniui tenkančių lėšų dalis padidėjo 2,2 karto.** Tam įtakos turėjo tai, kad į patiekalų gamybos išlaidų kainą, kuri apmokama iš savivaldybės biudžeto lėšų, buvo įtrauktos visos atitinkamu laikotarpiu paslaugos teikėjo patirtos išlaidos.

Norėdami įsitikinti, ar programa galėjo būti įgyvendinama mažesnėmis sąnaudomis, palyginome kitų savivaldybių maitinimo paslaugų sutartyse nurodytas patiekalų gamybos kainas. Nustatėme, kad savivaldybės paslaugų sutartyje nurodyta patiekalų gamybos kaina (0,68 Eur) yra gerokai didesnė nei kitų savivaldybių, kurios šių paslaugų sutartis sudarė su tuo pačiu teikėju.

Savivaldybės, kurių patiekalų gamybos kainos mažos

Alytaus rajono savivaldybės sutartyje²³ nurodyta patiekalų gamybos kaina – 0,05 Eur, t. y. 13,6 karto mažesnė.

Vilkaviškio rajono savivaldybės sutartyje²⁴ nurodyta patiekalų gamybos kaina – 0,45 Eur, t. y. 1,5 karto mažesnė.

Programos įgyvendinimo laikotarpiu patiekalų gamybos kaina gali dar labiau išaugti, nes, pagal sutartyje²⁵ nustatytas taisykles, ji gali būti perskaičiuojama atsižvelgiant į šalies ekonominės padėties ir faktinės maisto pagaminimo kainos pokyčius.

Atsižvelgę į tai matome riziką, kad, įgyvendinus programą, gali būti nepasiektas vienas iš rezultatų – sutaupyta savivaldybės biudžeto lėšų.

Atkreiptinas dėmesys, kad kiti programoje numatyti rezultatai – viešojo konkurso būdu bus nustatytas maitinimo paslaugos teikėjas, kuriam teikiant paslaugą vaikai bus maitinami saugiai ir kokybiškai – yra suformuluoti kaip programos tikslai. Kadangi tokie rezultatai nerodo planuojamų pokyčių, jų nevertiname.

²³ Alytaus rajono savivaldybės 2014-11-10 sutartis Nr. SUT-747.

²⁴ Vilkaviškio rajono savivaldybės 2015-02-25 sutartis Nr. VPS-7/609.

²⁵ Paslaugų viešojo pirkimo–pardavimo sutartis, 2014-04-18 Nr. G1-64/460, 3.2.11–3.2.12 p.

2.2. Nėra tinkamos stebėsenos, kad būtų galima pamatuoti programos naudą

Savivaldybė, siekdama, kad būtų įgyvendinta programa, pasiekti numatyti rezultatai, turi valdyti informaciją ir kontroliuoti programos vykdymą, tačiau neturi duomenų, reikalingų tinkamai programos stebėsenai, todėl negalės pamatuoti, ar ją vykdydama gavo naudą:

- **neturi tikslios informacijos, kiek lėšų buvo panaudota** nuo programos įgyvendinimo pradžios, todėl nežino, ar, vykdant programą, savivaldybės biudžeto išlaidos didėja, ar mažėja;
- **neprašė paslaugos teikėjo išsamios ataskaitos**, kurioje būtų nurodytos suteiktos paslaugos, išskiriant konkrečios paslaugos kainos sudėtines dalis, pateikta kita su paslaugų teikimu susijusi informacija. Taip nepasinaudojo paslaugų sutartyje²⁶ numatyta teise. Tokia ataskaita padėtų savivaldybei valdyti informaciją, susijusią su paslaugų teikimu ir laukiamu programos rezultatu – ar bus sutaupyta biudžeto lėšų;
- **neturi informacijos apie 2015 m. atliktus ir 2016 m. numatytus patalpų remonto darbus ir įsigytą virtuvinę įrangą**. 2015 m. savivaldybei paslaugos teikėjo pateiktuose 2014 m. atliktų remonto darbų aktuose ir įsigytos virtuvių įrangos, įrankių ir inventoriaus sąrašuose nenurodyti atliktų darbų kiekiai ir įkainiai bei įsigytos įrangos kainos. Nėra ir su paslaugos teikėju suderinto 2016 metų grafiko, kur bus atliekami maitinimo patalpų remonto darbai ir įsigyjama virtuvių įranga²⁷. Todėl savivaldybė neturi galimybės įvertinti, kiek lėšų paslaugos teikėjas panaudojo ir nežino, kiek 2016 m. panaudos trūkstamai ekonomiškai virtuvių įrangai ir maisto ruošimo ir maitinimui reikalingų patalpų remontui. Tokios kontrolės nebuvimas sudaro sąlygas paslaugos teikėjui neįvykdyti dalies sutartinių įsipareigojimų, susijusių su įrangos įsigijimu ar remonto darbais.

Savivaldybė turėtų susirūpinti esama situacija, nes nustatyti dalykai rodo, kad tiek šiuo metu, tiek toliau įgyvendinant programą bus sudėtinga pamatuoti jos gaunamą naudą.

3-iojo audito departamento direktorė

Regina Rudokienė

3-iojo audito departamento
Kauno skyriaus vyriausioji valstybinė auditorė

Roma Niedvarienė

Valstybinio audito ataskaitos kopijos 1 egz. pateiktas:

Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui
Lietuvos Respublikos savivaldybių asociacijai

Auditas atliktas, vykdant 2015-12-18 pavedimą Nr. P-30-3 ir 2016-04-11 pavedimą Nr. P-30-3-1.

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:

Roma Niedvarienė (grupės vadovė)

Daiva Gineikienė

²⁶ Paslaugų viešojo pirkimo–pardavimo sutartis, 2014-04-18 Nr. G1-64/460, priedo „Bendrosios sąlygos“ 3.1.5 p.

²⁷ Paslaugų viešojo pirkimo–pardavimo sutartis, 2014-04-18 Nr. G1-64/460, priedo „Techninė specifikacija“ 9.2.3 p.

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Jurbarko rajono bendrojo ugdymo
įstaigų vaikų saugaus ir kokybiško
maitinimo 2013–2023 metų
programos įgyvendinimas“
1 priedas

Audito procedūros ir metodai

Eil. Nr.	Metodas	Tikslai
1.	<p>Dokumentų peržiūra. Nagrinėjome:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mokyklų valgyklų Apžiūros aktą, – Viešojo pirkimo dokumentus, – VšĮ „Kretingos maistas“ pateiktą pasiūlymą, <p>Duomenų analizė. Analizavome:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Biudžeto veiklos programas, – Strateginius veiklos planus, – Savivaldybės tarybos sprendimus, – Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymus, – Sudarytų komisijų protokolus, – Programą, – Panaudotas lėšas. <p>Pokalbiai su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Savivaldybės administracijos ir ugdymo įstaigų atstovais. 	<p>Nustatyti, ar:</p> <ul style="list-style-type: none"> – programa parengta pagal savivaldybės poreikius ir orientuota į prioritetinius tikslus; – programos tikslai aiškiai nusako siektiną programos rezultatą ir pagrįsti atliktais skaičiavimais, – programos tikslams pasiekti suformuluoti uždaviniai, parinktos priemonės ir vertinimo kriterijai yra tinkami norimam rezultatui pasiekti.
2.	<p>Dokumentų peržiūra. Nagrinėjome:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Savivaldybės tarybos sprendimais patvirtintas Savivaldybės biudžetui teikiamų programų finansavimui gauti paraiškų rengimo taisyklės, Savivaldybės biudžeto veiklos programų rengimo taisyklės ir Strateginio planavimo savivaldybėje organizavimo tvarkos aprašą. <p>Duomenų analizė. Analizavome:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 2013–2015 m., 2014–2016 m. savivaldybės biudžeto veiklos programas, 2015–2017 m. strateginį veiklos planą. <p>Pokalbiai su savivaldybės administracijos atstovais.</p>	<p>Nustatyti, ar programa yra įtraukta į strateginius planavimo dokumentus.</p>
3.	<p>Dokumentų peržiūra. Nagrinėjome:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Investicijų įstatymą, – Kitus teisės aktus, susijusius su investavimu, – CVP IS, – Viešojo pirkimo dokumentus, – VšĮ „Kretingos maistas“ pateiktą pasiūlymą, <p>Duomenų analizė. Analizavome:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Investicijų ir kitus teisės aktus, – Savivaldybės tarybos sprendimus, – Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymus, – Programą, – Viešojo pirkimo dokumentus. – Alytaus ir Vilkaviškio rajonų savivaldybių maitinimo paslaugų sutartis. 	<p>Nustatyti, ar investicijoms pritraukti pasirinktas teisingas būdas, ar privačių investicijų pritraukimas į maitinimo paslaugų teikimui naudojamą ir valdomą savivaldybės turtą pagal paslaugų pirkimo-pardavimo sutartį atitinka Investicijų įstatymą ir kitus teisės aktus.</p>

Eil. Nr.	Metodas	Tikslai
4.	<p>Dokumentų peržiūra. Nagrinėjome:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Viešojo pirkimo dokumentus, – VŠĮ „Kretingos maistas“ pateiktą pasiūlymą, – Mokinių nemokamo maitinimo ataskaitas, – Mokyklų valgyklų Apžiūros aktą, – kitus dokumentus. <p>Duomenų analizė. Analizavome:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Savivaldybės tarybos sprendimus, – Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymus, – Sudarytų komisijų protokolus, – Mokyklų valgyklų Apžiūros aktą, – Programą, – Mokinių nemokamo maitinimo ataskaitas, – Lėšų panaudojimą, – Darbų atlikimo priėmimo–perdavimo aktus bei patvirtinimo aktus, – Sąskaitas–faktūras. <p>Pokalbiai su savivaldybės administracijos, ugdymo įstaigų ir VŠĮ „Kretingos maistas“ atstovais.</p> <p>Patikra vietoje 3-jose ugdymo įstaigose – Jurbarko rajono Eržvilko gimnazijoje, Skirsnemunės Jurgio Baltrušaičio pagrindinėje mokykloje ir Jurbarko rajono Veliuonos Antano ir Jono Juškų gimnazijoje.</p>	<p>Išsiaiškinti, ar bus pasiekti programos rezultatai, ar programos vykdymas sukėlė laukiamą poveikį.</p>
5.	<p>Dokumentų peržiūra. Nagrinėjome:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Savivaldybės pateiktus dokumentus. <p>Duomenų analizė. Analizavome:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Savivaldybės pateiktus dokumentus, – Programą, – Veiklos rodiklius, – Lėšų panaudojimą, – Darbų atlikimo priėmimo–perdavimo aktus bei patvirtinimo aktus, – Sąskaitas–faktūras. 	<p>Nustatyti, ar buvo vykdoma programos įgyvendinimo stebėseną.</p>

